

Vykladačka smrti

Detektivní thriller
ze středověké
Cambridge

ARIANA FRANKLINOVÁ

JOTA®

ARIANA FRANKLINOVÁ

Vykladačka smrti

Detektivní thriller
ze středověké
Cambridge

Copyright © Ariana Franklinová, 2007
Translation © Ina Leckie, 2009
© Nakladatelství JOTA, s. r. o., 2009

ISBN 978-80-7217-666-3

PROLOG

Už jedou. Od cesty se nese řinčení postrojů a prach se v obláčkách zvedá k jarnímu nebi.

To se vracejí poutníci z velikonočních oslav v Canterbury. Znamení svatého Tomáše v mitře, jenž zahynul mučednickou smrtí, mají na svých hávech skoro všichni — mnozí canterburští se museli pěkně napakovat.

Poutníci tvoří příjemnou změnu v proudu povozů, na nichž jsou vozkové i volci v nich zapřažení celí mrzutí a nevrlí ze všeho toho orání a setí. Poutníci jsou sytí, a tedy spokojení, hluční, rozjásaní z přízně Boží, kterou si svou cestou získali.

Jeden z nich, i když stejně radostný jako ti druzí, je však vrahem několika dětí. Na vraha dětí se přízeň Boží nevztahuje.

Žena v čele procesí na grošované kobyle má na plachetce připjaté stříbrné znamení. Všichni ji znají. Je to přece abatyše kláštera sv. Radegundy ve městě Cambridgi.

Abatyše něco říká. Mluví halasně. Jeptiška, která ji doprovází na poslušném koníku, mlčí a na řeholním rouchu má znamení Tomáše Becketa vyvedené jen v cínu.

Vysoký rytíř na ušlechtilém koni má přes brnění přehozenou kytlici s křížem jako důkaz své účasti na křížáckém tažení a stejně jako abatyše se pyšní stříbrem a koutkem úst trousí poznámky k tomu, co matka představená říká. Ta je neslyší; ovšem ve tváři mladší jeptišky vyvolávají nepatrný úsměv. Nervózní úsměv.

Za touto skupinkou jede vůz tažený mulami. Je na něm naložen jediný předmět: hranatý a poněkud drobný na to, jak velký prostor je mu vyhrazen — zdá se, že rytíř a jeho doprovod jej bedlivě střeží. Ta věc je přikrytá látkou s vyšíváním erby. Látka se na rozkodrcaném vozíku malinko sesunula ke straně — a odhaluje nyní kousíček hrany, třpytící se ryzím zlatem —, ten předmět musí být buďto veliký relikvíář nebo malá rakev. Strážce se naklonil z koně, aby látku popotáhl zase zpět.

Další ze skupinky je královský úředník. Žoviální, na svůj věk značně vypasený, oděný jako obyčejný měšťan, ale ono se to stejně pozná. Tak předně, jeho služebník má na sobě kytlici vyšívanou obrazci královských anjouovských leopardů, a potom, ze sedlového vaku nacpaného k prasknutí vykukuje počítadlo a ostrý hrot mincíře.

Nebereme-li v úvahu sluhu, jede ten muž sám. Výběrčího daní nemá nikdo rád.

A dále je tu otec převor. Také je snadno k rozpoznání, díky svému fialovému hábitu, jaký nosí vají všichni augustiniánští kanovníci.

To je důležité. Otec Geoffrey je převorem kláštera sv. Augustina v Barnwellu, kláštera, který se tyčí nad rozmáchle se vinoucí řekou Cam přímo naproti klášteru sv. Radegundy a svou velikostí z něj činí chaloupku. Je jasné, že otec převor a matka představená se nemají zrovna v lásce. Také otec Geoffrey má po boku tři mnichy a jednoho rytíře — rovněž křížáka — jako svůj doprovod.

A je churavý. Měl by jet v čele procesí, ale zdá se, že vnitřnosti — a že jsou značných rozměrů — mu působí hotová muka. Otec sténá a zcela ignoruje oholeného klerika, jenž se snaží upoutat jeho pozornost. Trpí, chudák, není mu pomoci na této strastiplné pouti, nikde ani krčma při cestě; bude muset vydržet až do kláštera.

Obchodník s volským obličejem a jeho žena provázejí převora ustaranými pohledy a udílejí jeho průvodcům všemožné rady. Za nimi drnká na loutnu potulný pěvec. A toho

následuje na koni lovec, ozbrojený kopím a obklopený smečkou psů šedivých jako to anglické počasí.

Poslední v průvodu jsou nákladní muly a ostatní služebnictvo. Taková ta chátra, co v žádném doprovodu nechybí. Aha. A ještě někdo, na samém konci, ubožejší než ti poskakové kolem mul. Na vozíku krytém plachtou s kabalistickými symboly sedí dva muži, jeden velký, jeden malý, oba snědí, ten větší s mouřenínským turbanem omotaným kolem hlavy, jehož konce mu splývají kolem tváří. Nějací potulní šarlatáni nejspíš. A vzadu na voze, s nohama klátícíma se ve vzduchu, sedí žena. Rozhlíží se se zarputilým zájmem po kraji. Očima přejíždí pátravě po stromech, po trávě, jako by je vyslychala: copak jsi zač? A k čemupak jsi? Jestli k ničemu, tak proč vůbec jsi? Jako soudce. Nebo jako blázen.

Jediné, co stojí v širokém travnatém pásu mezi námi a tím zvláštním průvodem (dokonce ani zde, na hlavní cestě na sever, nyní, v roce 1171, není žádný strom, jenž by byl vysazen či volně rostl blíže k cestě než na dostřel šípu — to aby nemohl poskytnout příležitost lapkům) je drobná kaplička — takový ten obvyklý, podomácku vyřezávaný přístřešek pro svatou Pannu.

Většina pocestných se chystá projet kolem s pouhou úklonou a zdrávasem Panně Marii, ale matka představená hlasně pokřikuje na služebnou, aby jí pomohla sesednout. Pak se valí po trávě ke svatostánku, pokleká a začíná se modlit. Hlasitě.

Jeden po druhém se k ní ostatní zdráhavě připojují. Otec Geoffrey obrací oči v sloup, když mu pomáhají z koně dolů.

Dokonce i ti tři seskočili z káry na konci procesí a pokleknou, i když ten tmavší z obou mužů se při tom obrací a směřuje své modlitby k východu. Bůh nám všem pomáhej, když Saraceni a jiní bezvěrci takto proudí po cestách krále Jindřicha II. svobodně a bez omezení.

Rty se pohybují, oslovují svatou, ruce se ohánějí neviditelným křížem. Bůh zajisté slzí dojetím, a přesto ponechal ruce, jež rvaly maso z nevinných, neposkvrněné.

Konečně opět všichni nasedají a pokračují v cestě ke Cambridgi.

A jejich vzdalující se hlasy nás opět ponechávají napospas hrkání žebříňáků a cvrlikání opeřenců v oblacích. Třímáme však nyní v rukou přadeno, jehož vlákno nás povede k onomu vrahovi dětí. Nežli jej však rozpleteme, musíme se vydat pozpátku, o dvanáct měsíců v čase...

KAPITOLA PRVNÍ

ANGLIE 1170

To byl zase rok. Rok plný křiku. Král křičel, ať nás někdo konečně zbaví arcibiskupa. Mniši z Canterbury vykřikovali samým znechucením, když rytíři zaneřádili mozkiem zmíněného arcibiskupa dláždění jejich katedrály.

Papež se pak podrážděným křikem dožadoval králova pokání. Církev pokřikovala triumfálně — teď měla krále přesně tam, kde ho chtěla mít.

A daleko odsud, v hrabství Cambridgeshire, křičelo dítě. Byl to mnohem tišší zvuk, ale stejně si s těmi ostatními nezahlasil.

Nejprve v tom křiku zazněla naděje. Byl to vlastně signál, který volá: Honem sem přijďte, já se moc bojím. Až dosud drželi dospělí to dítě z dosahu různého nebezpečí, dbali, aby se nepřibližovalo ke včelím úlům a bublajícím kotlíkům anebo ke kovářově výhni. *Musí tady někde někdo být, vždycky byl přece někdo po ruce.*

Srnky, které se pásly ve svitu měsíce, zvedly při tom zvuku hlavy — nebylo to ale žádné z jejich mláďat, kdo tu křičel o pomoc, a tak se zase začaly pást dál.

Hrdélko, z něhož se vydral ten výkřik, bylo příliš malé a nacházelo se na místě příliš odlehlém, takže lidské pomoci se dovolat nemohlo. Pak se ten zvuk změnil, zněl nevěřičně, tónina se zvedla vysoko za běžnou hranici, takže to připomínalo hvízdání lovců.

Srny se rozprchly, jejich bílá zrcátka se mihotala mezi stromy jako kostky, jež se kutálejí do tmy.

Křik teď byl jedna úpěnlivá prosba, která možná směřovala ke svému mučitelu či snad k Bohu — Ne, prosím, ne! —, až se nakonec zlomil v monotónní projev čiré bolesti a beznaděje.

I sám vzduch si vydechl úlevou, když konečně ten křik ustal a nocí se dál nesly zase jen obvyklé noční zvuky: šustění listů ve slabém větříku, mručení jezevce i stovky výkřiků všelijakých drobných savců a ptáků, kteří umírali v tlamách a spárech přirozených šelem.

Chodbami doverského hradu hnali jistého starocha rychlostí, která se rozhodně neslučovala s jeho revmatismem. Byl to rozlehlý hrad, studený a plný ozvěn zloby. I přes tempo, jakým byl nucen jít, se ten stařík ani nezpotil — částečně zřejmě proto, jak byl vyděšený. Strážný ho vedl k muži, který naháněl strach kdekomu. Kráčeli rychlým krokem po kamenných chodbách, tu a tam mýjeli otevřené dveře, z nichž sálalo teplo a linulo se světlo, zvuky violy a také dveře zavřené za něčím, co si staroch představoval jako velmi bezbožné scény. Tempo těch dvou nutilo hradní služebnictvo, aby jim ustupovalo, chvílemi i uskakovalo z cesty, takže za sebou zanechávali tácy upuštěné na zem, rozlité noční nádoby a tlumené výkřiky leknutí, vzteku či bolesti.

Konečně ti dva zdolali poslední točité schodiště a ocitli se v dlouhém sále, jehož bližší stěnu lemovaly psací stolky. Té sestavě korunoval masivní stůl potažený zeleným sukem, které bylo rozděleno do čtvercových polí a na nich se vršily stohy jakýchsi žetonů. Kolem třiceti úředníků zaplňovalo celý sál škrábavými zvuky brků po pergamenu. Barevné kuličky na počítadlech litaly po drátech sem a tam a dřevěně cvakaly, takže dohromady všechny ty zvuky vyvolávaly v člověku dojem, že náhle stanul uprostřed záplavy pracovitých cvrčků.

Jen jediný člověk v celé místnosti nevyvíjel činnost a jen tak si seděl na okenním parapetu.

„Aaron z Lincolnu, můj pane,“ oznámil mu strážný.

Aaron z Lincolnu klesl na jedno bolavé koleno, prsty pravé ruky se dotkl čela a potom napřáhl dlaň na znamení úcty směrem k muži na parapetu.

„Víš, co je tohle?“

Aaron se s rozpaky ohlédl za sebe na ohromný stůl a neodpovídal; věděl, co to je, a věděl také, že Jindřichova otázka byla čistě a pouze řečnická.

„Inu, ke hře v biliár mi věru neslouží, to mi věř,“ pronesl král. „Je to moje pokladna. Ty čtverce představují má anglická hrabství a ty žetony na nich ukazují, kolik příjmů ze kterého plyne do královské pokladnice. Vstaň.“

Popadl staříka za rameno a vedl jej ke stolu, ukazuje při tom na jeden ze čtverců. „Toto je Cambridgeshire.“ Pustil Aaronovu paži. „Dokážeš se svým nevšedním finančním ostrovtipem odhadnout, Aarone, kolik je na něm žetonů?“

„Ne dosti, můj pane?“

„Správně,“ přikývl Jindřich II. „Výnosné hrabství, tohle Cambridgeshire — tedy za obvyklých okolností. Poněkud plochý, jednotvárný kraj, ale nese hojnost zrna i dobytka a ryb a plní pokladnu slušně tučným dílem — tedy za obvyklých okolností. Soudíš, že počet žetonů, které na něm nyní leží, nepředstavuje skutečné bohatství toho kraje?“

Ani teď staroch neodpověděl.

„A proč tomu tak je?“ otázal se Jindřich.

Aaron hlesl mdle: „Domnívám se, že je to kvůli těm dětem, můj pane. Smrt dítěte je vždy třeba oplakat...“

„To je, pravda, jistě třeba.“ Jindřich se usadil na okraji stolu a zahoupal nohama ve vzduchu. „A když se z toho stane ekonomická záležitost, je to hotová pohroma. Cambridgeští poddaní se bouří a Židé jsou..., kdeže jsou?“

„Skrývají se v hradu, můj pane.“

„V tom, co z něj zbylo,“ přikývl Jindřich. „Samozřejmě se skrývají. V mém hradu. Živí se mým jídlem díky mé shovívavosti

a zase je tam hned vykálejí, protože jim strach nedovolí odejít. A to všechno znamená, že mi nevydělávají peníze, Aarone.“

„Ne, můj pane.“

„A ti bouřící se poddaní vypálili východní hradní věž, kde byly uloženy veškeré jejich dlužní úpisy vůči Židům a tím pádem i vůči mně — nemluvě o daňových záznamech —, protože jsou přesvědčeni, že Židé mučí a vraždí jejich děti.“

V tu chvíli poprvé mezi popravčím duněním bubnů ve starochově hlavě zazněla tenounká flétnička naděje. „Ale ty ne, můj pane, že ne?“

„Ne co?“

„Ty snad nevěříš, že ty děti vraždí Židé?“

„Já nevím, Aarone,“ řekl král. Aniž spustil oči ze staříka, zvedl ruku. Ihned přispěchal úředník, který mu do ní vložil popsaný pergamen. „Toto je prohlášení jistého Rogera z Actonu, který v něm praví, že je to váš běžný zvyk. Podle onoho Rogera Židé o každých Velikonocích umučí k smrti přinejmenším jedno křesťanské dítě tak, že je zavřou do sudu posázeného z vnitřní strany dlouhými hřeby. Odjakživa prý takto konali a budou i nadále.“

Král nahlédl do pergamenu. „Umístí dítě do sudu a poté sud uzavřou tak, aby hřeby proklály jeho tělo. Posléze tito démoni zachycují vytékající krev do nádob k tomu určených, aby ji pak vmíchali do těsta na své obřadní pečivo.“

Jindřich II. vzhlédl. „To je nemilé, Aarone.“ Znovu sjel očima k pergamenu. „Á, a taky se prý hlasitě smějete, když to neřádstvo provádíte.“

„Ty víš, můj pane, že to není pravda.“

Podle míry pozornosti, jakou v králi starochova poznámka vyvolala, to mohlo klidně být jen další cvaknutí drobné kuličky na jednom z počítadel.

„Jenže o těchto Velikonocích, Aarone, o *těchto* Velikonocích jste začali děti ukřižovávat. Zajisté, náš dobrý Roger z Actonu píše, že to dítě bylo nalezeno ukřižované — jakže se jmenovalo?“

„Petr z Trumpingtonu, pane,“ ozval se nápomocně úředník.

„Tak tedy tento Petr z Trumpingtonu byl ukřižován, a tudíž mohl stejný osud potkat i ty dvě další děti, které zmizely. Ukřižování, Aarone.“ Král vyslovil to hrozivé slovo tiše, ale ono se neslo celým chladným sálem a ještě jako by cestou nabývalo na síle. „Už nyní se diskutuje o svatořečení onoho Petra, jako bychom svatých neměli už tak dost. Dvě děti nezvěstné a jedno vykrváčené na kříži a jeho bezkrevné tělíčko nalezené na mých pozemcích, Aarone. To je na veliké množství pečiva.“

Jindřich seskočil ze stolu a kráčel sálem. Stařík jej následoval a cvakání počítadel zůstalo někde vzadu. Král si přitáhl stoličku, která na něj čekala pod jedním z oken, a ke starochovi přisunul nohou další. „Posaď se.“

V této části sálu byl větší klid; snad vlhký a ostrý vzduch proudící sem nezasklenými okny způsobil, že se stařík otrásl. Honosnější šat měl na sobě z těch dvou nicméně Aaron. Jindřich vyhlížel spíš jako lovec nedbalých zvyklostí; jeho dvořané a královnino služebnictvo si mazalo vlasy vonnými oleji a osvěžovalo šatstvo výtažky z květin, ale Jindřich páchl koňmi a potem. Ruce měl vysušené a svrasklé, ryšavé vlasy na kulaté hlavě ostříhané na kratoučko. A stejně, pomyslel si Aaron, by si ho nikdo nespletl, nepovažoval by ho za něco jiného, než čím tento muž byl — vládcem impéria sahajícího od skotské hranice až po Pyreneje.

Aaron krále téměř miloval, a miloval by jej absolutně, kdyby ovšem nebylo té jeho příšerné nevyzpytatelnosti. Když měl panovník mizernou náladu, rval vzteky i koberce na kusy a lidé umírali.

„Bůh vás, Židy, nesnáší, Aarone,“ poznamenal král. „Zabili jste mu syna.“

Aaron zavřel oči a čekal.

„A Bůh nesnáší i mě.“

Aaron oči otevřel.

Králův hlas se změnil v skučení, které se rozletělo sálem jako kvílení polnic. „Dobrý Bože, odpusť tomuto nešťastnému

a kajícímu králi! Ty víš, kterak mi Tomáš Becket všemožně oponoval a stavěl se proti mně, že jsem v návalu hněvu toužil po jeho smrti. Ó ano, *peccavi*, zhřešil jsem, neboť několik rytířů uvěřilo mému hněvu a rozjeli se jej zabít v domnění, že mne tím potěší, načež jsi Ty ve své velikosti s opovržením odvrátil ode mne svou tvář. Jsem jen bídný červ, *mea culpa, mea culpa, mea culpa*. Plazím se před Tvým hněvem a arcibiskup Tomáš se těší Tvé přízni a jest usazen po pravici Tvého milostivého syna Ježíše Krista.“

Tváře se otáčely. Brky se zarazily vpůli řádků, cvakání počítadel utichlo.

Jindřich se přestal bít do hrudi a řekl konverzačním tónem: „A jestli se nepletu, náš Pán jej shledá zrovna takovou osinou v zadku, jakou byl i pro mne.“ Naklonil se, přitiskl jemně prst pod bradu Aarona z Lincolnu a zvedl ji. „V tu chvíli, kdy ti lotři Becketa zamordovali, jsem se stal zranitelným. Církev prahne po odplatě: chtějí moje srdce na míse ještě teplé, chtějí odškodné a budou ho muset dostat; a jedna z věcí, po kterých odjakživa toužili, je vypovězení vás Židů z křesťanského světa.“

Úředníci se vrátili ke své práci.

Král zamával dokumentem, který stále svíral v dlani, Aaronovi pod nosem. „Toto je petice, Aarone, která požaduje, aby byli všichni Židé vystěhováni z mého vladařství. Faksimile této petice, taktéž sepsaná mistrem Actonem, kéž mu psové pekelní koule urvou, je v této chvíli na cestě k papeži. To jedno zavražděné a dvě zmizelá děcka budou dobrá záminka pro vykázání tvých lidí, a jelikož Becket je mrtvý, nebudu to moci odmítnout, protože pokud to udělám, Jeho Svatost mě exkomunikuje a uvalí klatbu na celé království. Chápe tvá židovská mysl pojem klatba? To znamená, že celá říše bude uvržena do temnot, nebudou se křtít děti, neposvěť se jedině manželství, mrtví se nebudou pohřbívat a nedostane se jim rozhřešení, neboť církev tomu všemu nepožehná. A kdejaký namyšlený bastard v pokálených nohavicích se bude ucházet o můj trůn.“

Jindřich vstal a udělal několik kroků, pak se zastavil, aby narovnal lem závěsu pokřivený větrem. „Nejsem snad dobrý král, Aarone?“ utrousil přes rameno.

„Jsi, můj pane.“ Správná odpověď. A také pravda.

„Nejsem snad na své Židy hodný, Aarone?“

„Jsi, můj pane, bezpochyby jsi.“ I to byla pravda. Jindřich Židy ždímal daněmi, jako když sedlák dojí krávu, ale ani tak nebylo na celém světě panovníka, který by s nimi zacházel lépe či který by udržoval ve svém království pevnější řád, takže Židé tu byli v bezpečí více než v kterékoli jiné říši známého světa. Z Francie, ze Španěl, ze zemí sužovaných křížáckými válkami, z Rusi, odevšud Židé přicházeli právě sem, do jeho země, aby se těšili privilegiím a bezpečí, kterého se jim od tohoto Plantageneta dostávalo.

Kam bychom šli? uvažoval Aaron. Pane, pane, neposílej nás zpět do divočiny. Když už nemáme naši zemi zaslíbenou, ponech nás alespoň žít pod křídly tohoto faraona, který nám skýtá bezpečí.

Jindřich pokýval hlavou. „Lichva je hřích, Aarone. Církev ji zapovídá, nedovoluje svým ovečkám, aby si jí pošpinily duše. Přenechává ji vám, Židům, protože vy duši nemáte. Ale samozřejmě to církvi nebrání v tom, aby si od vás půjčovala peníze. *Kolikpak* křesťanských katedrál stojí díky vašim osobním půjčkám?“

„Lincolnská, můj pane,“ Aaron začal vypočítávat na prstech třesoucích se artrózou. „Peterboroughská, další v St. Albans a také je tu přinejmenším devět cisterciáckých klášterů, jakož i...“

„Ano, ano. Vtip je v tom, že celá jedna sedmina mých příjmů pochází z vašich daní, z daní Židů. A církev by chtěla, abych se vás zbavil.“ Král byl už zase na nohou a jeho drsné anjouovské slabiky znovu zaburácely sálem. „Copak neudrží klid a mír v celé zemi v takové míře, jak jej nikdy nezažila? Pro kulky všech svatých, *jak to asi tak podle nich dělám?!*“

Nervózní úředníci hromadně upustili brky a horlivě přikyvovali. *Ano, pane, zajisté, náš pane.*

„Zajisté, můj pane,“ odvětil Aaron.

„Rozhodně ne modlitbami a půstem,“ pokračoval Jindřich už o poznání klidněji. „Potřebuji peníze na vyzbrojování armády, na placení soudců, na potlačování rebelií za hranicemi a taky na ty pekelně drahé zvyklosti mé choti. Mír, to jsou peníze, Aarone, a peníze jsou mír.“ Popadl starocha za vyšívaný plášť a přitáhl si ho blíže. „Kdo vraždí ty děti?“

„My ne, můj pane. Pane, my nevíme.“

Na kratičký okamžik nahlédly ty děsivé oči s krátkými, skoro neviditelnými brvami až na dno Aaronovy duše.

„Tak my nevíme, říkáš?“ opáčil král. Pustil staříka, ten zavrával, nabral znovu rovnováhu a urovňal si šat, i když královu tvář měl stále ještě nebezpečně blízko a jeho hlas mu tiše hřměl do ucha: „Ale asi bychom to měli zjistit, co myslíš? A rychle.“

Když strážce vedl Aarona z Lincolnu ke schodišti, ozval se král ještě jednou: „Stýskalo by se mi po vás Židech, Aarone.“

Staroch se otočil. Jindřich II. se usmíval, anebo alespoň cenil silné drobné zuby ve šklebu, který snad měl úsměv připomínat. „Ale zase ne tak moc, jako by se vám Židům stýskalo po mně,“ dodal.

O několik týdnů později v jižní Itálii Gordinus Afrikánský laskavě mžoural na svého návštěvníka a kýval na něj prstem. Jméno, které mu bylo předneseno s náramnou okázalostí, znal: „Z Palerma, jménem našeho nejjasnějšího krále, jeho lordstvo Mordechaj fil Berachyja.“ I jeho obličej mu byl povědomý, ale nejlépe si Gordinus pamatoval lidi podle jejich neduhů.

„Hemeroidy,“ prohlásil po chvíli přemýšlení vítězoslavně, „ty jsi trpěl na hemeroidy. Jakpak jsi na tom nyní?“

Mordechaj se nedal snadno vyvést z míry; jako osobní sekretář a opatrovník královských tajemství si to ani nemohl dovolit. Cítil se ovšem dotčen, samozřejmě — hemeroidy vysokého hodnostáře by se neměly propírat na veřejnosti —,

ale jeho široká tvář zůstala netečná a hlas poklidný. „Přicházím se ujistit, zda Simon Neapolský odcestoval v pořádku.“

„Odcestoval kam?“ otázal se se zaujetím Gordinus.

S géniem je vždycky těžká řeč, pomyslel si Mordechaj, a pokud jako i v tomto případě začíná duch již umdlévat, bývá to skoro nemožné. Usoudil, že bude dobré použít váhu královského „my“. „Do Anglie, Gordine. Simon Menahem z Neapole. Poslali jsme Simona Neapolského do Anglie, aby tam uspořádal jisté potíže s Židy.“

Gordinův sekretář jim přispěchal na pomoc — spěšně se přesunul ke skříni plné malých otevřených přihrádek, z nichž trčely bělavé rourky stočených pergamenových listin. Mluvil povzbudivě a trpělivě jako k dítěti. „Jistě se pamatujete, pane, obdrželi jsme od krále list... Ach ne, on ho dal někam jinam.“

Tak tohle se protáhne. Pan Mordechaj se potloukal po mozaikové podlaze zobrazující bůžky lásky; byla římského původu; a tedy aspoň tisíc let stará. Tahle vila bývala jednou z Hadriánových rezidencí.

Ti doktoři se ale umějí postarat o vlastní blahobyt. Mordechaj se ani za mák netrápil pomyšlením, že svůj vlastní palác v Palermu má vydlážděn mramorem a zlatem.

Usadil se na kamennou lavici, která se táhla podél otevřené balustrády skýtající výhled na město a tyrkysové Tyrhénské moře v dáli za ním.

Gordinus, jehož lékařské úvahy byly na rozdíl od těch ostatních stále ještě překvapivě pohotové, poznamenal: „Jeho lordstvo jistě uvítá polštář, Gaie.“

Byl tedy přinesen polštář. A také datle. A víno, a Gaius se nejistě otázal: „Je to v pořádku, můj pane?“ Králův doprovod, podobně jako celé sicilské a jihoitalské království, se skládal z tolika odlišných národnostních a náboženských skupin — Arabů, Lombardů, Řeků, Normanů a také — v Mordechajově případě — Židů, že nabídnout občerstvení se mohlo snadno změnit v urážku vzhledem k nějakému religióznímu zákonu a podobně.

Jeho lordstvo však přikývlo; cítilo se hned lépe. Polštář byl měkoučký, vánek od moře jej příjemně osvěžoval, a to víno bude jistě dobré. Neurazil by se přece kvůli otevřenosti toho staříka, naopak, až vyřídím tu služební záležitost, určitě s ním ty hemeroidy proberu; vždyť minule byla Gordinova léčba opravdu účinná. Koneckonců, jsme v lázeňském městě, a pokud existuje nějaký nestor zdejší proslulé lékařské školy pak je to právě Gordinus Afrikánský.

Sledoval, jak stařík rázem zapomněl, že tu má hosta, a opět se ponořil do studia jakéhosi manuskriptu; povislá kůže na jeho paži se trochu napjala, když ruka ponořila brk do inkoustu, aby provedla nějakou změnu v textu. Co je asi zač? Tunisán? Maur?

Když předtím vstupoval do vily, ptal se Mordechaj major-doma, zda se má před vstupem zout: „Zapomněl jsem, jaké je tvůj pán vlastně víry.“

„On sám už také, pane.“

To jenom tady, v Salernu, pomyslel si Mordechaj nyní, žijí lidé, kteří dokážou zapomenout na svoje zvyky a božstva ve jménu vyšší hodnoty své profese.

Nebyl si jist, zda to schvaluje. Je to úžasné, nepochybně, ale porušují se tu po věky platné zákony, pitvají se tu mrtvá těla, matkám se ulevuje od plodu, který je ohrožuje, ženy tu smějí studovat, lidské maso se tu řeže skalpelem.

Přicházejí sem po stovkách, lidé, kteří zaslechli jméno Salerno a vypravili se sem, někteří sami, jiní nesou či vezou své nemocné blízké, potácejí se pouští, stepí, mokřinami i horami za uzdravením.

Shlížel na strakatý koberec střeš, věžiček a kupolí pod sebou, upíjel víno a znovu se podívoval tomu, že ne Řím, Paříž ani Konstantinopol či Jeruzalém, ale právě toto město se stalo sídlem medicínských věd a je považováno za doktora celého světa.

A právě v tu chvíli zvuk klášterních zvonů svolávajících mnichy narazil do muezzinova volání k modlitbě a oba se spojily s hlasy kantorů ze synagogy a celá ta kakofonie stoupala

po svahu vzhůru, kde vzápětí atakovala uši muže na balkoně vily neuspořádanými poryvy durových a mollových tónin.

To je ono, pravdaže. Ta směsice. Drsní a nenasytní normanští dobrodruzi, kteří ze Sicílie a jižní Itálie utvořili království, byli pragmatici, a sice prozřetelní pragmatici. Když se jim někdo hodil pro jejich záměry, bylo jim jedno, jakému bohu se dotýčný klaní. Když chtěli nastolit mír — a tím pádem prosperitu —, museli se postarat o integraci těch několika národů, které si podrobili. Žádní druhořadí Sicilané tu neexistují. Úředním jazykem je tu arabština, řečtina, latina i francouzština. Podpora pro kohokoli, jakékoli víry, pokud má dotýčný potřebné schopnosti.

Ani já bych si neměl stěžovat, pomyslel si. Vždyť přece, sám Žid, pracuji spolu s řeckými ortodoxními křesťany i papežovými katolíky pro normanského krále. A galéra, na níž jsem sem připlul, náleží k sicilské královské flotile, jíž velí arabský admirál.

Dole v ulicích města se galábie otírají o rytířská brnění, kaftany o mnišská roucha a jejich nositelé po sobě navzájem neplivou, ale zdraví se, sdělují si navzájem novinky a zajímavosti a dokonce i nápady.

„Prosím, Vaše lordstvo,“ ozval se Gaius.

Gordinus vzal od něj list. „Ach ano, jistěže. Teď si vzpomínám..., Simon Menahem z Neapole budiž vyslán na zvláštní misi..., Židé v Anglii jsou v nesnázích, neb jim hrozí jisté nebezpečí..., místní děti jsou mučeny a usmrcovány...‘ Ach Bože! ,...a vina se svaluje na židovské obyvatelstvo...‘ Ach Bože, Bože. ‚Máte za úkol nalézt a poslat s oním Simonem osobu, která bude znát jak řeči anglické, tak i hebrejské, avšak pomluv nikterou řečí z úst nevypustí.‘“

Usmál se na svého sekretáře: „A to jsem učinil, není-liž pravda?“

Gaius se ošil. „Vězela v tom jedna nesnáz, můj pane...“

„Ano, učinil jsem to, docela přesně si to pamatuji. A našel jsem jen osobu zběhlou v posuzování vražd, ale zároveň osobu, jež plynne ovládá latinu, franštinu, řečtinu

a samozřejmě oba požadované jazyky. Je z mých studentů nejlepší. A tak jsem to řekl i Simonovi, neboť se zdál být poněkud znepokojen. Nikoho lepšího už není, to jsem pravil.“

„Výborně,“ zvedl se Mordechaj. „Výborně.“

„Ano.“ Gordinus se stále ještě tvářil vítězně. „Myslím, že jsme královy požadavky splnili naprosto přesně, vidí, Gaie?“

„Až na jednu drobnůstku, můj pane.“ V chování služebníka bylo něco zvláštního — Mordechaj měl léty vycvičený postřeh. A proč, napadlo ho nyní, byl Simon Neapolský poněkud znepokojen výběrem muže, jenž jej měl doprovázet?

„A jak se vlastně daří králi?“ optal se z ničeho nic Gordinus. „Ty drobné obtíže již vymizely?“

Mordechaj ignoroval dotaz na královy drobné obtíže a obrátil se přímo ke Gaiovi. „Koho jsi poslal?“

Gaius střelil pohledem po svém pánovi, který se mezitím opět pustil do čtení, a ztišil hlas: „Výběr vhodné osoby byl v tomto případě poněkud nezvyklý a já jsem se podívoval...“

„Poslyš, člověče, ta mise je náramně ožehavá. Neposlal jsi doufám nějakého orientálce, že? Žluťase, který by v Anglii svítil jako citron.“

„Ne, nikoho takového jsem neposlal.“ Gordinova mysl se nečekaně znovu zapojila do situace.

„Dobře, a koho jsi tedy poslal?“

Gordinus vyslovil jméno.

Nevěřičnost se odrazila v Mordechajově hlase i výrazu tváře. „Kohože?“

Gordinus jméno zopakoval.

A Mordechajovy nadávky se staly dalším příspěvkem k onomu roku plnému křiku. „Ty jeden pomatenče, ty starý zatracený blázne!“

KAPITOLA DRUHÁ

ANGLIE 1171

Otec převor umírá,“ řekl mnich. Byl mladý a bezradný. „Otec Geoffrey umírá a nemá kde složit hlavu. Ve jménu Božím, půjč nám svůj vůz.“

Celá kavalkáda sledovala, jak se dohaduje se svými bratry mnichy o to, kde a jak by měl otec převor strávit své poslední chvíle na této zemi, protože ti dva další navrhovali raději otevřený vůz matky představené nebo dokonce i holou zem nežli krytý vůz těch pohansky vyhlížejících pobudů.

Dav černě oblečených lidí obklopoval převora svíjejícího se v bolestech jako hejno supů poletujících kolem mršiny. Skřehotali na něj rady jeden přes druhého.

Drobná jeptiška mu strkala pod nos jakousi malou věcičku. „Opravdová prstní kůstka svatého, otče. Vyzkoušej ji ještě jednou, prosím. Tentokrát její zázračná moc určitě...“

Její tichý hlásek bezmocně zanikl v hlasitém povykování klerika jménem Roger z Actonu, který ubohého otce převora donekonečna přemlouval už od Canterbury. „Pravý kotník toho ukřižovaného svatého chlapce. Vlož do něj svou víru...“

Dokonce i abatyše projevovala jistý soucit. „Ale musíš k ní připojit také silnější modlitbu, otče Geoffreyi, a svatý Petřík se už postará.“

Nakonec to vyřešil sám otec převor, z jehož bolestiplného rouhání vyznělo, že by rád spočinul kdekoli, třeba i v pohanském povoze, jen když se tak zbaví matky představené, toho

zatraceného obtížného úředníka a vůbec všech těch uštěkaných proklatců, co se jen hemží kolem a pasou se pohledem na jeho předsmrtný zápas. Nejsem přece žádná hlavní postava z nějaké krvavé frašky! vykřikl převor ve světlejší chvílce. Někteří kolemjdoucí nevolníci se totiž zastavovali, mísili se s hloučkem poutníků a se zájmem sledovali dění.

Volba padla na vůz těch podivínů. Mladý mnich vznesl svou žádost k jeho majitelům normanskou franštinou a jen doufal, že mu bude porozuměno, neboť doposud slyšel ty tři mluvit mezi sebou nějakou neznámou řečí.

Chvilí se zdálo, že to nevyjde. A potom ta ženština — ošuntělá drobná bytůstka — najednou řekla: „A co mu vlastně je?“

Mnich mávl rukou. „Do toho se nepleť, děvče, to je mužská záležitost.“ Menší z obou chlapíků sledoval, jak vzdorovitě odvrátila tvář, a poznamenal: „No samozřejmě, bratře...?“

„Bratr Ninian,“ doplnil oslovený bratr.

„Já jsem Simon z Neapole. Tady můj souputník se jmenuje Mansur. Jistěže, bratře Niniane, náš vůz je vám k dispozici. Copak sužuje toho nešťastného služebníka Božího?“

Bratr Ninian jim vše vysvětlil.

Saracénova kamenná tvář se ani nepohnula, což bylo ostatně pro něj typické, zato Simonův výraz překypoval soucitem; něco tak strašného si snad ani nedokázal představit. „Možná bychom vám mohli být nápomocni ještě více,“ začal opatrně. „Máme tu osobu vzdělanou v medicínských vědách, je z univerzity v Salernu...“

„Doktora? On je doktor?“ Mnich se rozběhl zpátky ke shluku lidí kolem převora a už cestou rozkřikoval tu zprávu. „Oni jsou ze Salerna. Ten mouřenín je doktor. Doktor ze Salerna!“

Už samo jméno toho města bylo jako medicína, znal je každý. To, že ti tři cestují z Itálie, ospravedlňovalo jejich podivínský vzhled. Kdopak přece ví, jak vlastně vypadají Italové?

Žena se vynořila z části vozu kryté plachtou, kam se předtím uraženě schovala.

Mansur si měřil Simona jedním ze svých speciálních pohledů, tím, který jako by stahoval z člověka kůži zaživa. „Žvanil mě prohlašuje za doktora ze Salerna.“

„Copak tak jsem to řekl? Nic takového jsem neříkal!“ rozhodil Simon rukama. „Já jsem řekl, že tu máme osobu...“

Mansur se obrátil k ženě. „Ten nevěřící tlustoch má zaražené močení,“ oznámil jí.

„Ubožák,“ podotkl Simon. „Už přes jedenáct hodin. Vykřikuje, že praskne. Dokážeš si to představit, panno doktorko? Že se utopí ve vlastních tělních tekutinách.“

Představit si to dokážu; vůbec se nedivím, že ten chudák tak vyvádí. On opravdu praskne, tedy jeho močový měchýř. Občas se to stane; viděla jsem to už na pitevním stole. Gordinus jednou na takovém těle předváděl studium jiných orgánů, ale říkal tehdy, že toho muže bylo možné zachránit, kdyby... kdyby... ano, to je ono. A otčím mi také vyprávěl, jak viděl takovou proceduru vykonávat lékaře v Egyptě.

„Hmmm,“ ozvala se.

Simon se na takový úsudek vrhl jako dravec na myšku. „Dá se mu pomoci? Pane na nebi, kdybychom ho uzdravili, to by byla pro náš úkol v této zemi převeliká výhoda. Vždyť je to člověk s velikým vlivem.“

Adélie viděla jen trpící bytost — a pokud se včas nezasáhne, bude ten člověk trpět ještě dlouho, dokud nezemře na otravu vlastní močí. Ale co když je moje diagnóza mylná? Pro zadržování tělních tekutin existují i jiné důvody. Třeba se mýlím?

„Hmmm,“ řekla znovu, ale znělo to o hodně jinak.

„Je to riskantní?“ I Simonův pohled na věc se změnil. „Mohl by zemřít? Doktorko, dovol, abychom naši situaci nejprve zvážili.“

Ignorovala ho. Málem se otočila, aby se zeptala Margaret, než si znovu uvědomila svou umrtvující osamělost. Prostor, který v jejím životě vyplňovala od dětství chůva a rádkyně, byl nyní prázdný, a tak už to zůstane; Margaret zemřela v Ouistrehamu.

Skleslost vyvolala pocit viny. Margaret se nikdy neměla ani jen pokoušet odcestovat ze Salerna, jenže tolik naléhala. A já, až příliš laskavá, a stejně potřebná nějaké společnosti ženského pohlaví, abych dodržela zásady mravnosti, v oba-
vách o všechno možné, jen ne o život své drahé služebné, jsem k tomu svolila. A cesta byla krušná — téměř tisíc mil plavby po moři, Biskajský záliv nám předvedl svou nejdrsnější tvář — bylo toho na tu starou ženu příliš. Mrtvice. Její láska, která Adélii hýčkala pětadvacet let, se s ní odebrala do hrobu na maličkém hřbitůvku na břehu řeky Orne a nechala ji podstoupit poslední část cesty do Anglie v osamění jako Rút ztracenou v kukuřičném poli.

Co by mi teď moje milá Margaret řekla?

„Proč se vlastně vůbec ptáš, stejně na to nedáš, děvenko. Zkusím tomu nešťastníkovi pomoci, to si myslíš, znám tě, ty moje květinko, takže se neobtěžuj mými názory, jako to ani jindy nečiníš.“

Nikdy jsem to nečinila.

Adélie neslyšně pohybovala rty, jak si v duchu opakovala ty syté devonské slabiky, které jí zněly v mysli; Margaret vždyc-
ky byla její chápavou, dobrou rádkyní. A velkou útěchou.

„Možná bychom se tím ani neměli zabývat, doktorko,“ ozval se Simon.

„Ten člověk umírá,“ odvětila. Byla si stejně jako Simon vědoma nebezpečí, které je ohrožovalo, pokud by se zákrok nepovedl; od chvíle, kdy přistáli v této neznámé zemi, sotva pocítila něco víc než jen bezútěšnost, její podivnost i té nejveselejší společnosti či chvílce dodávala zdání nepřátelství. Ale v této chvíli mělo možné riziko stejně malou váhu jako prospěch v případě, že by dokázali převora uzdravit. Jsem přece lékařka, a ten člověk umírá. Není jiné volby.

Rozhlédla se kolem sebe. Silnice, pravděpodobně římská, se táhla přímo, bez zákrut, jako napřažený prst. Na západě, po její levici, se rozprostírala rovina, začátek cambridgeshirs-
ských mokřin, tmavnoucí louky a slatě táhnoucí se až k slun-
ci zapadajícímu v záplavě nachových a zlatých tónů. Po pravé

ruce se mírně zvedala zalesněná stráž nevysokého kopce a po ní se vzhůru vinula úzká stezka. A nikde žádné obydlí, ani jediná chalupa, by ani pastýřský přístřešek.

Adélie se očima zastavila v hluboké příkopě mezi silnicí a svahem; všimla si už dřív, co se v něm dá najít; byla zvyklá všímat si darů přírody.

Budeme potřebovat soukromí. A světlo. A něco z toho příkopu.

Začala vydávat instrukce.

Přiblížili se tři mnichové, kteří podpírali otce převora zmučeného bolestmi. Protestující Roger z Actonu poskakoval kolem a stále ještě se snažil propagovat zázračné účinky relikvie.

Nejstarší mnich oslovil Mansura a Simona: „Bratr Ninian praví, že jste lékaři ze Salerna.“ Jeho nos a tváře by mohly štípat křemen.

Simon stočil zrak k Mansurovi a musel při tom přelétnout přes Adélii, která stála mezi nimi. Se striktní oddaností pravdě pak pronesl: „Ano, naše skupina disponuje značnými lékařskými vědomostmi.“

„A pomůžete mi?“ zaúpěl převor směrem k Simonovi přerývaně.

Po další vteřině se Simonovi dostalo dlabnutí do žeber. Nato statečně prohlásil: „Ano.“

Bratr Gilbert se však i nadále zdráhal vydat svého představeného. „Můj pane, nevíme, zda jsou ti lidé křesťané. A tobě je zapotřebí útěchy modlitbou. Setrvám s tebou.“

Simon zavrtěl hlavou. „Mysterium, které má být vykonáno, musí být vykonáno beze svědků. Soukromí lékaře s pacientem je nezbytné.“

„Pro Kristovy rány, tak už mi konečně ulevte!“ A opět to byl otec převor, kdo nakonec rozhodl. Křesťanská snaha bratra Gilberta se rázem válela v prachu, mniši byli odstrčeni s doporučením, aby tam zůstali, a jen rytíř měl stát na stráži. Otec Geoffrey se odpotácel k zadní straně vozu a Simon s Mansurem mu pomohli nahoru.

Roger z Actonu klusal za vozem: „Pane, kdybys ráčil vyzkoušet zázračné vlastnosti kotníčku svatého Petříka...“

„Už jsem je zkusil,“ ozvalo se z vozu zaječení, „a stejně se nevyhčiju!“

Vůz drkotal na stoupající odbočce z cesty a pomalu mizel mezi stromy. Adélie se chvilku probírala porostem v příkopě a pak se vydala v jeho stopách.

„Obávám se o něj,“ řekl bratr Gilbert a žárlivost v jeho hlase přehlušila náznak znepokojení.

„Je to šarlatánství!“ Roger z Actonu se neuměl vyjadřovat jinak než hulákáním. „Raději smrt než uzdravení z rukou Bělialových!“

Byli by se oba vydali za vozem, ale převorův rytíř, sir Gervase, také jeden z těch, co si mnichy rádi dobírali, jim náhle zatarasil cestu. „Pán řekl, že máte zůstat tady.“

Sir Joscelin, rytíř matky představené, byl stejně neoblomný. „Myslím, že ho musíme nechat, bratře.“

A tak tam ti dva stáli bok po boku, křižáčtí válečníci v drátěných košilích, kteří bojovali ve Svaté zemi, pohrdající slabochy v kutnách, kteří ve svých bezpečných útulcích slouží Bohu.

Byl to zvláštní kopec. Vůz se kodrcal zatáčkami mezi stromy po stezce, která vedla až na velký, trávou porostlý palouk na samém vrcholku, kam ještě svítily poslední paprsky slunce, takže to místo připomínalo blýskající se kulatou pleš na obří zelené, lehce zploštělé hlavě.

Ten kopec jako by všechny zneklidňoval, takže ostatní poutníci zůstali dole; neodvažovali se jet sami dál, teď když byly jejich síly rozděleny, a radši se utábořili na kraji cesty tak, aby byli na doslech od rytířů stojících na stráži na odbočce vzhůru.

„Co je to vlastně za místo?“ zeptal se bratr Gilbert s pohledem stále upřeným do lesa, i když vůz už nebylo vidět.

Jeden z panošů přestal odsedlávat koně. „Tam nahoře, to je Wandlebury Ring, pane. Těmhle kopcům se říká Gog Magog.“

Gog a Magog, obři z legend, pohanští stejně tolik jako jejich jména. Skupinka křesťanů se choulila poblíž ohně — a všichni se shlukli ještě blíž, když se ze ztmavých stromů na druhé straně cesty ozval hlas sira Gervaseho, který houkal: „Húú—úú! Pekelná smečka tu po nocích vyje, páni. Hotová hrůza.“

Lovčí převora Geoffreyho, který právě připravoval smečku na noc, odfoukl a jen přikývl.

Ani Mansurovi se to místo nelíbilo. Dojel asi do poloviny vzdálenosti k vrcholku, kde bylo možno vůz odstavit z cesty na dostatečně širokou rovinku vyhloubenou v jinak strmém svahu. Vypřáhl muly — sténání a úpění převora je zneklidňovalo — na volno je uvázal, tak aby se mohly pást a začal chystat oheň. Adélie přinesla mísu a nalila do ní poslední trochu svařené vody. Pak do mísy vhodila to, co nasbírala dole v příkopě, a zamyšleně se na to dívala.

„Rákos?“ podivil se Simon. „K čemu?“

Řekla mu to.

Zbledl. „On, ty... On přece nedovolí... Vždyť je to mnich.“

„Je to pacient.“ Promíchala rákosové stonky a vybrala dva, ze kterých nechala odkapat vodu. „Připrav ho.“

„Připravit? Jak ho mám připravit? Na to nemůže být žádný muž nikdy připravený. Doktorko, moje víra v tebe nezná mezí, ale... smím se otázat..., už jsi takovou proceduru někdy dříve vykonávala?“

„Ne. Kde mám svůj vak?“

Šel za ní vysokou trávou. „A viděla jsi alespoň, jak se to dělá?“

„Ne. U žeber Adamových, toho světla ale bude málo.“ Zvýšila hlas: „Dvě lucerny, Mansure. Zavěs je pod plachtu na rám vozu. Tak, kdepak máme to plátýnko?“ Začala se přehrabovat ve vaku z kozinky, kde měla svoje náčiní.

„Neměli bychom si tu záležitost znovu ujasnit?“ navrhoval Simon a dělal, co mohl, aby to znělo klidně. „Nikdy jsi tedy ještě takový zákrok neprováděla a ani jsi nikdy neviděla, jak se vlastně provádí.“

„Ne, to už jsem přece říkala.“ Adélie zvedla hlavu. „Gordinus o tom jednou mluvil. A Geršom, můj otčím, ten mi takovou proceduru popsal, když se vrátil z cesty do Egypta. Viděl ji tam vyobrazenou na starověkých kresbách v pyramidách.“

„Tak starověké egyptské čmáranice v hrobkách.“ Simon vyslovoval každé slovo se zvláštním důrazem. „A byly aspoň barevné?“

„Já nevidím žádný důvod, proč by to nemělo fungovat. Podle toho, co znám z mužské anatomie, je to naprosto logický krok.“

Opět vykročila trávou. Simon se k ní vrhl a zastavil ji. „Mohli bychom tuto logiku zkusit dovést o něco dále, doktorko? Chystáš se provést operaci, a může to být nebezpečná operace...“

„Ano. Ano, předpokládám, že může.“

„...preláta vysokého postavení. Táhle čekají jeho přátelé...“ Simon máchl rukou do tmy pod nimi, „... a zdaleka ne všichni se z naší intervence právě radují. Jsme pro ně cizinci, v jejich očích nemáme žádnou hodnotu.“ Musel jí vstoupit do cesty, aby mohl pokračovat, protože ona bez zaváhání mířila k vozu. „Možná — neříkám, že určitě — ale možná, že ti jeho přátelé mají svou vlastní logiku, a kdyby jejich převor zemřel, tak by nás pověsili stejně logicky, jako se větší vyprané prádlo. Znovu opakuji, neměli bychom nechat Přírodu, ať rozhodne sama? Jenom se ptám.“

„Ten člověk *umírá*, pane Simone.“

„Já...“ v tu chvíli dopadlo na její tvář světlo Mansurovy lampy a Simon poraženě couvl. „Ano, ovšem, vždyť Beka by se zachovala stejně.“ Rebeka byla jeho manželka a představovala pro něj normu, podle které posuzoval lidskou dobrotu. „Prosím, panno doktorko.“

„Budu potřebovat tvou pomoc.“

Rozhodil zase ruce. „K službám.“ A šel tedy s ní, vzdychal a tiše si mumlal: „Bylo by to tak špatné, Pane na nebesích, kdyby o tom rozhodla Příroda? Jen na to se ptám.“

Mansur počkal, až ti dva vlezou do vozu, pak se o něj opřel zády, založil ruce na prsou a hlídal. Na obzoru pohasl už i poslední paprsek zapadajícího slunce, ale měsíc byl ještě nízko, takže se mokřiska i kopec pomalu topily v temnotě.

Dole na okraji cesty se od hloučku poutníků kolem ohně odlepila zavalitá postava. Vypadalo to docela přirozeně, jako by se dotyčný vydal jen vykonat přirozenou potřebu. Pod rouškou tmy přešel přes cestu a s překvapující čílostí přeskočil příkop a zmizel v křoví na protější straně. Tiše proklínal trní, které mu trhalo oděv, a prodíral se podél stezky vzhůru směrem k plošince, na níž stál krytý vůz. Chvillemi nabíral vzduch nosem, aby se podle závanů pronikavého pachu mul ujistil, že jde správným směrem, chvílemi se orientoval podle záblesků světla mezi stromy.

Pak se zastavil a zkusil naslouchat, co si spolu povídají ti dva rytíři, kteří stáli jako zapomenuté sochy na cestě mimo dohled od vozu a jejich helmice je činily nerozeznatelnými. Bylo slyšet jednoho z nich, jak zase mluví o těch pekelných psech.

„...dáblovo návrší je to, bezpochyby,“ odvětil jeho společník zřetelně. „Nikdo z místních sem nezavítá a my jsme taky neměli. A vůbec, já bych každého Saracéna nejradši...“

Naslouchající se pokřižoval a velice opatrně se vydal ještě dál. Neviděn zdálky obešel Araba, který jako by byl další sochou v nyní už dosti jasném měsíčním svitu. Konečně se dostal na místo, odkud mohl shora shlížet na vůz zářící světlem zpod plachty jako bledý opál na černém sametu.

Usadil se pohodlněji. Kolem něj to šustilo a šramotilo běžným ruchem nočního života drobných obyvatel lesního podrostu; nad hlavou mu zahoukala sova chystající se na lov.

Z vozu se najednou ozvaly hlasy. První zněl poměrně vysoko: „Ulož se, pane, nemělo by to bolet. Pane Simone, mohl bys mu vyhrnout suknicí?“

Otec Geoffrey se ozval ostře: „Co to tam dělá? A co to má v ruce?“

A muž oslovený jako Simon: „Jen se ulož, pane. Zavři oči, ujišťuji tě, že tato dáma ví, co činí.“

A znovu převorův hlas plný obav: „No ale já ne. Vydal jsem se všanc čarodějnici. Slituj se nade mnou, dobrý Bože, ta ženština mi vyjme duši z těla skrze mé přirození!“

Vyšší hlas, nyní přísnější a zaujatý: „Neškubej sebou, proboha. Chceš snad skončit s roztrženým měchýřem? Drž mu penis vztyčený, pane Simone. *Rovně*, potřebujeme močovod průchodný.“

Převor vykvikl.

„Mísu, Simone, rychle, tady ji drž, *tady*.“

A potom se ozval zvuk připomínající proud vody padající ze skály do tůně a zároveň hluboký úlevný vzdech, jaký vydává muž při vyvrcholení aktu lásky anebo také při vyprazdňování mučivě přeplněného močového měchýře.

Ve svahu nad vozem královský výběrčí daní vykulil oči, sešpulil samým úžasem ústa, sám pro sebe si pokýval hlavou a pak se vydal na zpáteční cestu.

Přemýšlel, jestli rytíři na stráži slyšeli to co on. Asi ne, usoudil, stáli stěží na doslech od vozu a navíc jim čepice, chránící uši pod železnými přilbicemi, tlumily všechny zvuky z okolí. A v tom případě jsem, pomyslel si, jediným novým majitelem té interesantní vědomosti. Já a ten Arab.

Cestou zpátky se musel hned několikrát přikrčit v křoví, bylo to až překvapivé, jak i přes hustou tmou oné noci proudili poutníci nahoru a dolů. Viděl bratra Gilberta, který se zřejmě také pokoušel zjistit, co se ve voze děje. A také Hughu, abatyšina lovčího, jenž se vypravil do terénu buď za stejným účelem nebo prostě jen propátrával křoviska, jak se ostatně na lovčího sluší. A tamta nezřetelná postava mizející mezi stromy, nebyla to postava ženská? Že by obchodníková žena hledající trochu soukromí, aby si mohla ulevit? Nebo jeptiška se stejnou potřebou? Nebo snad mnich?

Nedalo se to s jistotou říci.

KAPITOLA TŘETÍ

Denní světlo se pomalu rozlévalo po pláních i kopcích a ozařovalo poutníky, kteří tábořili na okraji cesty a byli teď celí provlhlí a nedůtkliví. Abatyše spílala svému rytíři, když se jí přišel optat, jak strávila uplynulou noc: „Kde jsi vězel, sire Josceline?!“

„Byl jsem na hlídce u převora, má paní. Byl v rukou cizinců a mohl snadno potřebovat pomoc.“

Abatyši to nezajímalo. „Rozhodl se sám. Mohli jsme včera večer pokračovat v cestě, kdybys byl s námi a k dispozici pro naši ochranu. Do Cambridge jsou to pouhé čtyři míle. A svatý Petřík čeká na svůj relikviář, aby v něm mohl složit své kosti, a čeká už dosti dlouho.“

„Měla jsi ty kosti vzít s sebou, paní.“

Abatyše se do Canterbury vypravila nejenom na pouť svatou, ale také pro relikviář, jehož výrobu objednala u zlatníků od sv. Tomáše Becketa již před rokem. Jakmile do něj uložíme kostru onoho nejnovějšího svatého našeho kláštera, která dosud spočívala v obyčejné bedně, začnou se dít zázraky, doufala matka představená.

„Mám s sebou jeho svatý kotník,“ štekla na rytíře, „a kdyby otec převor projevil víru, jakou by projevoval měl, určitě by to k jeho uzdravení bylo postačilo.“

„Ale i tak, matko, přece jsme ho, ubohého a s takovou svízelí, nemohli ponechat těm cizincům napospas?“ namítla nesměle drobná jeptiška.

No a co, prolétlo abatyši hlavou. Převora měla stejně tolik v lásce jako on ji. „Má snad vlastního rytíře, nebo ne?“

„Na celonoční hlídku je zapotřebí dvou, paní,“ poznamenal sir Gervase. „Jeden hlídá, zatímco druhý spí.“ Byl popudlivý. Ostatně oba dva rytíři měli oči zarudlé, jako by nespali vůbec.

„A jak jsem se asi vyspala já? Pořád mě někdo rušil, jak všichni chodili sem a tam. A jakým právem si on vyměňuje dvojitou stráž?“

Velká část nevraživosti mezi klášteřem sv. Radegundy a kapitulou sv. Augustina z Barnwellu měla původ v tom, že abatyše Joana podezřívala převora, že žárlí na zázraky, které se připisovaly kostem svatého Petříka v klášteře už od začátku, a teď, když se jim konečně dostane důstojné schrány, jejich sláva se rozšíří, prosebníci rozhojní příjmy kláštera, zázraků bude přibývat a převor Geoffrey nepochybně závidět ještě víc.

„Vyrazíme na cestu, než se převor vzpamatuje.“ Rozhlédla se kolem. „Kdepak je Hugh se psy? Snad se ten proklátec neodvážil vzít je nahoru na ten kopec?“

Sir Joscelin se okamžitě vypravil za neposlušným lovčím. A sir Gervase, který měl v Hughově smečce i svoje vlastní psy, se pustil za ním.

Převor po noci prospané hlubokým spánkem nabíral nové síly. Seděl na padlém kmeni, dával si z pánve vajíčka smažená na ohni Salerňanů a nevěděl, na co se zeptat dřív. „Jsem naprosto ohromen, pane Simone,“ řekl.

Drobný muž na protější straně ohniště soucitně přikývl. „Chápu, pane. *Certum est, quia impossibile.*“

Ten ošuntělý pobuda cituje Tertulliana? divil se převor v duchu dál. Co je to za lidi? Ale má ten chlápek pravdu. Je to velmi výstižné, protože to bylo nemožné. Takže, nejprve to, co je důležité. „Kam se ztratila ta žena?“

„Ráda se prochází po kopcích, můj pane, studuje přírodu, sbírá byliny.“

„Na tenhle kopec by si ale měla dát pozor, místní lidé se mu vyhýbají velikým obloukem, ponechávají jej ovcím, říká se totiž, že Wandlebury Ring je rejdiště démonů a čarodějnic.“

„Mansur je jejím věrným průvodcem.“

„Ten Saracén?“ Převor Geoffrey se považoval za osvíceného člověka; byl i vděčný, ale současně také zklamán. „Takže je to čarodějka?“

Simon zamrkal. „Pane, snažně tě prosím..., kdyby ses mohl tomu slovu vyhnout, alespoň v její přítomnosti... Ona je lékařka, plně vystudovaná.“

Odmlčel se a pak dodal: „V určitém oboru.“ A znovu se přidržel doslovné pravdy. „Salernská univerzita dovoluje ženám studovat.“

„Slyšel jsem, že tomu tak je,“ poznamenal převor. „Tak Salerno? Nechtělo se mi tomu uvěřit o nic více nežli tomu, že by kráva uměla vzlétnout. Zdá se, že od nynějška se musím mít na pozoru před dobytčaty nad hlavou.“

„To je jistě moudré, můj pane.“

Otec převor si nabral další sousto a rozhlédl se kolem sebe v obdivu nad jarní zelení a ptačími trylky, jak to již dlouho neučinil. Přehodnocoval. Taková pochybná kumpanie, ale vzdělaná, což značí, že ti lidé vůbec nejsou takoví, jak vypadají. „Ona mi zachránila život, pane Simone. Naučila se takové zvláštní operaci v Salernu?“

„Věru, má tu znalost od nejlepších egyptských doktorů, pane.“

„To je neobyčejné. Řekni mi, kolik jí mám zaplatit.“

„Ona za to žádné peníze nepřijme.“

„Skutečně?“ To je tedy čím dál podivnější, vždyť ani tenhle muž, ani ta žena zjevně penězi neoplývají. „A taky mi spílala, pane Simone.“

„Odpusť jí, pane. Obávám se, že její znalosti nezahrnují vybrané společenské mravy.“

„Ne, to tedy ne.“ Ale taky žádné ženské nástrahy, napadlo převora. „Omluv mou stařeckou troufalost, pane Simone, ale

abych věděl, jak ji vlastně oslovovat, pověz mi, kterému z vás ona vlastně náleží?“

„Žádnému, můj pane.“ Zdálo se, že to toho podivína víc pobavilo než by se ho to dotklo. „Mansur je její sluha, je to eunuch, ano, takový nešťastný osud jej potkal. Já sám jsem plně oddán své choti a dětem v Neapoli. Žádný intimní svazek mezi námi neexistuje, stali se z nás souputníci díky jisté souhře okolností.“

A převor, i když nepatřil mezi důvěřivé bláhovce, neměl důvod o tom pochybovat, což jeho zvědavost ještě více rozdmýchalo. Co tu tedy ti tři k čertu vlastně pohledávají?

„Nicméně,“ pravil tedy nahlas a přísně, „musím ti říci, že ať již jsou vaše úmysly v Cambridgi jakékoli, panna doktorka by měla mít nějakou ženskou společnost.“

Tentokrát byl zaskočen Simon a převor Geoffrey jasně viděl, že opravdu nepovažuje tu ženu za nic jiného než za kolegyni. „Zajisté, pane,“ řekl Simon. „A také že jednu měla, když jsme se vydali za naším posláním. Měla s sebou svou chuť z dětství, ale ta nebohá stařena po cestě zemřela.“

„Radím vám tedy vyhledat jinou průvodkyni.“ Převor se odmlčel. „Zmínil jsi se o poslání. Smím vědět, jaké povahy to poslání je?“ zeptal se po chvíli.

Simon viditelně váhal.

Převor to dlouho nevydržel: „Pane Simone, předpokládám, že jste necestovali světa kraj až ze Salerno jen proto, abyste prodávali nějaké bylinky a lektvary. I pokud je váš úkol choulostivý, ožehavý, můžeš se mi beztretně svěřit.“

Neapolan stále váhal, až nakonec otec převor mlaskl jazykem, aby zdůraznil, co bylo zjevné. „Obrazně řečeno, pane Simone, vy tři mě držíte nikoli pod krkem, leč přímo za koule. Copak bych mohl zradit vaši důvěru, když jste v situaci, kdy by vám stačilo takovou zradu přebít prostě tím, že byste městským drbnám pověděli, že já, kanovník řádu sv. Augustina, člověk jistého významu a postavení alespoň zde v Cambridgi, nejen že jsem svolil, aby mou nejintimnější část těla vzala do ruky žena, ale ještě jsem si tam od ní nechal prostrčit rákosový brk?“

„Ehm,“ zabručel Simon.

„Takže mluv bez obav, pane Simone. Uspokoj mou stařec-kou zvědavost.“

A Simon tedy spustil. Že přijeli odhalit toho, kdo vraždí a unáší děti cambridgeské, řekl. Nesmí se však mít za to, pokračoval, že jejich úkol je postaven na pohrdání místními úřady..., neboť vyšetřování vedené váženými autoritami mnohdy ústa spíše zavírá nežli otevírá, zatímco my, kteří jsme tu inkognito a opomíjeni... Simon zvláště tuto část velmi zdůraznil... Není to v žádném případě vměšování. Pátrání po vrahovi se již tak dlouze táhne..., je to zajisté vychytralý a všeho schopný zabiják... Na takový případ by se mohla hodit zvláštní opatření...

„Ti, kteří nás sem vyslali, se zkrátka domnívají, že panna doktorka i já máme patřičné dovednosti, potřebné v takovéto záležitosti...“

Jak tak převor Geoffrey naslouchal jeho vyprávění, došlo mu, že Simon je Žid. Na okamžik jej zachvátila panika. Jako představený významné mnišské komunity měl jistý podíl zodpovědnosti za stav toho světa ve chvíli, kdy bude předáván do rukou Božích v soudný den, jenž už jistojistě takřkajíc klepe na dveře. Jak se potom zodpovídat Všemocnému, jenž byl přikázal, aby jedna jediná pravá víra v tomto světě ustavena byla? Jak vysvětlit před trůnem Božím existenci nenapraveného místa na těle, které mělo být dokonalé? A hlavně, jak vysvětlit, že on, otec Geoffrey, pro to nic neučinil?

Lidskost se v něm svářila s učením seminárním — a zvítězila. Nebyla to první bitva. Co můžu dělat? Nepatřil k těm, kteří podporovali vyhlazování, nechtěl vidět duše — pokud tedy Židé duši mají — odsouzené k trýzním pekelným. Nejen že bral na vědomí existenci Židů v městě Cambridgi, on je dokonce i podporoval, přestože na druhou stranu hřímal mocným hlasem proti jiným duchovním, že se dopouštějí hříchu lichvy tím, že si od nich půjčují peníze.

A nyní i on sám byl jednomu z nich dlužníkem — za svůj život. A zajisté, pokud by tento muž, ať už Žid či kdokoli,

dokázal objasnit záhadu způsobující utrpení celé Cambridge, pak by mu převor Geoffrey vyhověl v čemkoli. Ale proč jenom si s sebou přivezl lékařku, ženu lékařku?

Otec převor naslouchal Simonovu vyprávění a to, co jej předtím uvádělo v úžas, jej nyní uvádělo ve zmatek — zejména upřímnost onoho muže, což byla vlastnost, se kterou se u tohoto národa ještě nesešel. Namísto mazanosti, přímo vychytralosti, tu měl co do činění s pravdomluvností.

A myslel si: chudák, naivka, člověk se ani nemusí moc namáhat, než vyklopí ta svoje tajemství. Je až příliš bezelstný, nezmůže se na úskok. Kdopak ho jen sem poslal, takhle hloupoučkého?

Když Simon domluvil, rozhostilo se ticho, až na kosí trylkování linoucí se z rozkvétající višně.

„Poslali tě tedy Židé, abys zachraňoval jiné Židy?“

„Ani v nejmenším, můj pane. Opravdu ne. Hlavním iniciátorem této mise je zřejmě sicilský král, který je Normanem, jak jistě víš. Sám jsem se tomu nejprve podivil, nemohu si nevšimnout, že jsou ve hře ještě i jiné vlivy a síly. Skutečně, například v Doveru po nás nikdo nechtěl naše cestovní pasy ani doporučení, takže se domnívám, že anglické úřady mají jakési potuchy, cože tu pohledáváme. Můžeš si být jist, že pokud by nějakým Židům cambridgeským byla prokázána vina za ty hrůzné zločiny, s radostí položím své ruce na provaz na jejich šibenici.“

To je dobře. S tím převor souhlasil. „Ale proč bylo nutno povolát k účasti na takovém úkolu doktora, navíc ještě ženu, smím-li se ptát? Bezpochyby totiž, bude-li taková *rara avis* odhalena, přitáhne k sobě přemnoho nežádoucí pozornosti.“

„Také jsem o tom zpočátku pochyboval,“ přitakal Simon.

Pochyboval? Byl přímo zdrcen. Pohlaví lékaře, který jej měl provázet, mu bylo objasněno až ve chvíli, kdy dotyčná se svou průvodkyní nastupovaly na loď do Anglie, a v té chvíli již bylo pozdě na protesty, i když Simon samozřejmě protestoval — a Gordinus Afrikánský, nejvěhlasnější z lékařů a nej-

naivnější z lidí, si jeho zuřivou gestikulaci vysvětlil jako mávání na pozdrav a *laskavě* je opětoval po dlouhou dobu, kdy loď odplouvala z přístavu a vzdálenost mezi oběma muži se neúprosně zvětšovala.

„Měl jsem sám pochybnosti,“ opakoval Simon, „ale ona se ukázala jako skromná, dokonale znalá své vědy a navíc mluví skvěle anglicky. A k tomu všemu ještě...“ Simon se rozzářil, na už tak pomačkaném obličejí se objevily další vrásky úsměvu a potěšení a šikovně odvedly převorovu pozornost jiným směrem, pryč od choulostivého tématu, vždyť vhodná doba na objasnění Adéliiny specializace teprve nadejde, ještě je čas. „...jak by řekla moje žena, náš Pán má své vlastní záměry. Proč by se jinak naskytla takto vhodně nablízku právě ve chvíli, kdy jsi ji nejvíce potřeboval?“

Otec převor pomalu přikývl. O tom nebylo pochyb, však už také hned zrána poklečel v děkvných modlitbách k Bohu Všemohoucímu za to, že mu ji přivedl do cesty.

„Bylo by prospěšné, nežli dorazíme do města,“ zkoušel to Simon Neapolský jemně, „kdybychom se mohli dozvědět všechno, co se o té vraždě dítěte ví, a jak se stalo, že ty dvě další zmizely...,“ nechal konec věty viset ve vzduchu.

„Ty další,“ řekl po chvíli otec Geoffrey ztěžka. „Musím ti tedy sdělit, pane Simone, že do chvíle, kdy jsme se vydali do Canterbury, nezmizely jen dvě děti, jak bylo řečeno vám, ale už tři. Kdybych byl už dávno nepřislíbil, že se zúčastním pouti, nebyl bych opustil Cambridge ve strachu, že se jejich počet opět zvýší. Bůh se slituj nad jejich dušemi, neboť se všichni obáváme, že ta neviňátka stihl stejný osud jako toho prvního, Petříka. Ukřižování.“

„To nemohlo být rukou Židů, můj pane. My děti neukřižováváme.“

Ukřižovali jste Syna božího, pomyslel si převor. Naivní hlupáku, přiznej své židovství v místě, kam kráčíš, a roztrhají tě na kusy. A tu tvoji doktorku jakbysmet.

Ať, řekl si ale, nebudu před tou záležitostí uhýbat. A nahlas: „Musím ti sdělit, pane Simone, že naši občané jsou vůči

Židům velmi nedůvěřiví a jsou navíc rozhořčeni. Mají strach, že by mohlo být uneseno další dítě.“

„Pane, jaké vyšetřování bylo doposud provedeno? Jaké jsou důkazy o tom, že to mají na svědomí Židé?“

„Obvinění padlo téměř okamžitě,“ řekl otec Geoffrey, „a obávám se, že k tomu byl důvod...“

Genialita Simona Menahema z Neapole jako detektiva, vyzvědače a špiona tkvěla v tom — a mocní, kteří jej znali, rádi využívali jeho služeb —, že ho lidé vnímali takového, jakým se zdál na pohled. Nemohli uvěřit, že by je tento křehký mužík, netrpělivý a téměř prostoduchý, který ze sebe chrlil informace — hodnověrné informace —, mohl přehrát důvtipem. A když pak byla záležitost vyřešena, obchod uzavřen, spojenectví zpečetěno a samá podstata celého obchodu se objevila v plné kráse, teprve potom jim připadlo, že Simon vlastně jaksí dosáhl přesně toho, co po něm jeho nadřízení chtěli. „Ale je to naivka,“ řekli si přesto.

A díky tomuto naivkovi, který přesně odhadl převorovu povahu a využil jeho čerstvého pocitu dluhu do posledního kousíčku, se otec převor, jinak chytrý a bystrý, přistihl při tom, jak ze sebe sype všechno, co chce ten podivín vědět...

„Stalo se to před rokem a několika dny. Byl pátek před Květnou nedělí. Osmiletého Petra, chlapce z vesnice Trumpington na jihozápadním okraji Cambridge, poslala jeho matka pro kočičky, jež v Anglii nahrazují palmové větve pro svěcení a výzdobu o Květné neděli.

Petr obešel vrby, které rostly poblíž jeho domova, a vydal se podél řeky Cam severním směrem, pro větvičky ze stromu u kláštera sv. Radegundy, o kterém se říkalo, že je stromem svatým, neboť jej prý kdysi zasadila sama královna Radegunda.“

„Jako by si,“ přerušil převor hořce své vlastní vyprávění, „germánská svatá z dávných dob jen tak zaskočila zrovna do Cambridge zasadit jednu obyčejnou vrbu. Jenže ta

harpýje“ — tím mínil abatyši od sv. Radegundy — „je schopná tvrdit cokoliv.“

„A stalo se, že v ten stejný den, pátek, v období pašijí se sjelo množství nejbohatších a nejvýznamnějších Židů z celé Anglie do domu Chaima Leonise na svatbu jeho dcery. Petřík tu slávu viděl z druhého břehu řeky, cestou pro ty vrbové kočičky.

Proto se také nevrátil stejnou cestou, ale zkrátil si ji přes most a přes židovské město, aby se podíval na vyšňořené vozy a očabrákované židovské koně v Chaimově stáji.“

„Jeho strýc, totiž, Petrův strýc, se Chaimovi o koně staral, víš.“

„Křesťané tady pracují pro Židy?“ podivil se Simon, jako by to slyšel poprvé. „Nebesa.“

„Ach, ano. Židé poskytují spolehlivá zaměstnání. A Petr chodil do stájí často, i do kuchyně, kde mu Chaimova kuchařka — Židovka — občas podstrčila nějakou sladkost, což je fakt, který později svědčil v neprospěch této domácnosti; bylo to prý lákadlo.“

„Pokračuj, pane.“

„A tak tedy Petrův strýc Godwin měl toho dne spoustu práce s tolika koňmi navíc a nemohl se chlapci pořádně věnovat, jen mu řekl, ať jde zase honem domů — a samozřejmě si myslel, že tomu tak i bylo. Až do pozdního večera, kdy se po něm ve městě začala shánět jeho matka, si nikdo neuvědomil, že to dítě vlastně zmizelo. Upozornili stráže a taky nábrežní hlídače, protože bylo pravděpodobné, že chlapec mohl spadnout do řeky. Na úsvitu prohledali břehy. A nic.

Celý týden se nezjistilo vůbec nic. Obyvatelé města i lidé z přilehlých vesnic se po kolenou přibližovali ke křížům ve farních kostelech, k Všemohoucímu proudily nepřetržité modlitby za návrat Petříka z Trumpingtonu.

Na Pondělí velikonoční byly modlitby vyslyšeny. Hrozným způsobem. Petrovo tělo bylo nalezeno zaklíněné pod pilířem mola nedaleko Chaimova domu.“

Převor pokrčil rameny. „Dokonce nejdřív nikdo ani neviděl Židy. Dětem se stává, že zakopnou, spadnou do řeky, do studny, do příkopu. Opravdu, mysleli jsme si, že to byla nešťastná náhoda, dokud nepřišla prادلena Martha. Bydlí na Mostní ulici a pere mimo jiné i pro Chaima Leonise. Řekla, že v ten večer, kdy zmizel Petr z Trumpingtonu, nesla čisté prádlo právě do Chaimova domu. Přišla k zadním dveřím a ty byly otevřené...“

„To chodila s prádlem tak pozdě večer?“ Simon vypadal překvapeně.

Převor Geoffrey naklonil hlavu. „Je třeba brát v úvahu, že Martha je zvědavá, židovskou svatbu nikdy předtím neviděla. To, samozřejmě, ostatně nikdo z nás. A tak vešla dovnitř. Zadní trakt domu byl prázdný, oslava se přesunula do zahrady u řeky. Jedny dveře vedoucí z haly do nějaké další místnosti byly pootevřené...“

„Další otevřené dveře,“ poznamenal Simon, evidentně znovu překvapený. Převor po něm blýskl pohledem. „Vyprávím ti něco, co již víš?“

„Kdepak, odpusť, pane. Jen pokračuj, dychtivě naslouchám.“

„Výborně. Martha do té místnosti nahlédla a spatřila, řekla, že spatřila dítě visící za ruce na kříži. Neměla čas cokoliv učinit, protože v tu chvíli se objevila v hale Chaimova žena, zle na ni křikla a Martha utekla pryč.“

„Ani o tom neřekla strážím?“ ptal se Simon.

Převor přikývl. „Ano, to je jistá slabina v jejím vyprávění. Jestliže — *jestli* — Martha opravdu viděla to tělo, jak tvrdí, pak neupozornila strážce. Ona neupozornila vůbec nikoho, až do chvíle, kdy bylo Petříkovo tělo opravdu nalezeno. Teprve potom pošeptala sousedce, co viděla, ta to řekla další sousedce a ta přišla na hrad a oznámila to šerifovi. Po tomto sdělení se najednou důkazy začaly překotně hromadit. Před vchodem do Chaimova domu se našlo pár vrbových větviček. Muž, který zásobuje hrad rašelinou, vypověděl, že v ten pátek viděl přes řeku dva muže, z nichž jeden měl na hlavě